

**Реализација здравствено
васпитних програма у
предшколским установама на
подручју градске општине**

**Обреновац
бр.Д-1-17-17**

**Соња Карић,вмс
Љиљана Јовичић,вмс**

Циљ

- Приказати полазницима едукације реализацију Програма здравственоваспитних интервенција у предшколским установама на подручју градске општине Обреновац за школску 2012/13, 2013/14, 2014/15 и 2015/16 годину
- Приказати полазницима едукације да медицинска сестра може бити носилац програма здравственоваспитних активности у предшколским установама.

- Један од актуелних задатака савременог васпитања и образовања јесте да најмлађа деца, од најранијих дана свог живота, стекну знања о безбрижном односу према свом здрављу, како да га сачувају и унапреде. То није случајно, осим исхране богате мастима и социјано-еколошка ситуација се јавља као неповољна средина за хармоничан физички развој деце.
- Појава хипокинезије, повећање броја образовних активности у којима преовладава статичко оптерећење, значајно смањење јутарње и вечерње шетње, смањење самосталних спортских игара на улици и парковима као и смањење броја физичких активности на свежем ваздуху довело је до забрињавајуће ситуације у погледу здравља и психофизичког развоја деце.

- Из тог разлога се у пракси предшколског васпитања и образовања све више тежи за осмишљавањем одређених поступака и ситуација ради очувања здравља деце.
- При томе, све су учесталији захтеви да здравствено васпитање у предшколским установама буде више заступљено, односно боље теоријски разрађено и да се више примењује у пракси.
- Здравствено васпитање је усмерено на формирање код деце вредности здравља, осећања одговорности за чување и учвршћење свог здравља, на стицање и проширење знања и навика о култури хигијене, правилног и лепог држања тела.

- Веома је значајно формирање код деце мотивационе сфере да кроз игру и покрет (физичке активности) развију потребне вештине, изграде позитивне ставове, и створе представу о значају и утицају физичких активности на здравље, правилан развој и боље моторичке способности.
- Методика рада са децом треба да буде усмерена на личну оријентацију, односно акценат је на самосталном истраживачком експериментисању о функционисању сопственог организма.
- Дакле, дете проучава себе, особености свог организма, како би остварило активну здравствену делатност и формирало своје здравље .

- Рад више медицинске сестре на унапређењу и очувању здравља деце предшколског узраста спроводи се кроз рад са појединцем, породицом и заједницом.
- Виша медицинска сестра својим активностима доприноси стицању позитивних навика и вештина битних за очување и унапређење здравља.
- Поливалентна патронажна сестра као активни учесник здравственог васпитања деце од 5 до 7 године има незаменљиву улогу у спровођењу овог сегмента васпитања деце.

- **Задаци патронажне сестре- васпитача у здравственом васпитању:**
- обезбеђење основних информација о здрављу и развој осећаја одговорности за очување и унапређење здравља деце;
- интензивирање напора започетих у породици - правилни облици понашања и навике у односу на здравље;
- развијање способности деце за решавање личних проблема везаних за функционисање у групи (породици, широј социјалној средини) - усвајање вештина за које је, уз вртић, значајна подршка породице.
- усмеравање активности деце ка здрављу уз сопствени позитивни модел здравственог понашања;
- постепено и контролисано осамостаљивање деце за примену здравих стилова живота (лична хигијена и хигијена животне средине, физичка активност, правилна исхрана, режим рада и одмора. итд.).

• ПРЕВЕНТИВА ЈЕ НАЈБОЉИ ЛЕК.

- Кроз планирани рад и примену прилагођених узрасту метода и средстава здравственог васпитања у предшколској установи, поливалентна патронажна сестра као едуковани и професионални члан предшколске установе и као најближа деци, усмерава развој деце ка позитивним ставовима у вези са здрављем.
- Здравствено васпитање је комплексан процес утицаја на људско понашање и формирање личности који траје током читавог живота.
- Методама здравствено васпитног рада може се помоћи деци да разумеју своје понашање као и начине његовог утицаја на здравље.

- Свуда у свету се рано детињство обично сматра посебном фазом васпитања и образовања за децу предшколског узраста. У овом узрасту деца су активна и жељна сазнања. Она имају потребу да разумеју себе и свет који их окружује. Она су природно радознала и воле да истражују, откривају и буду креативна.
- Добро предшколско васпитање и образовање деце предшколског узраста може и треба да негује овакав развој. Ово су године када се постављају темељи учења и током којих деца развијају добре диспозиције за учење.
- Деца тада развијају вештине као што је посматрање, доношење одлука, решавање проблема и наравно комуникација.

- Место где се одвија предшколско васпитање и образовање треба да буде пријатно, у коме деца уживају у приликама за учење и осећају се безбедно да истражују и раде нове ствари уз подршку одраслих које познају и уз које се осећају сигурно.
- Предшколске установе су васпитно образовне установе. Оне обезбеђују дневни боравак деце узраста од 5,5 до 7,5 година. Васпитање и образовање је једна од примарних функција предшколских установа.
- Поред васпитања и образовања предшколске установе имају и многе друге намене: брига и чување деце, припрема деце за основну школу, учење деце да комуницирају, да склапају пријатељства, да се играју, и науче основне ствари о животу .

- Предшколско образовање и васпитање је у нашој земљи обавезно за сву децу предшколског узраста и услов је за даљи наставак школовања.
- Облици рада у предшколским установама су различити и бројни, они зависе од тога да ли дете иде у целодневни боравак или само после подневну наставу .
- **Предшколске установе своје функције остварују кроз :**
 - задовољавање дечијих и друштвених потреба као и задовољавања дечијих права
 - обезбеђивање сигурне и безбедне средине у којој ће дете моћи да унапређује и развија своје физичко и ментално здравље.

- обезбеђивање учествовања детета у заједници, деце сличним себи, као и контакт са другачијим васпитним моделима;

- припремање детета за школу;

- допуњавање породичног васпитања и образовања;

- пружање помоћ породици.

- Виша медицинска сестра кроз здравствено васпитни рад у предшколској установи, може утицати на промену ставова код деце предшколског узраста и допринети стицању нових знања и вештина.

- Здравствена заштита представља скуп мера активности и поступака које чини заједница, у целини или својим интегралним делом, делатношћу здравствене службе на унапређењу и очувању здравља, спречавању болести, раном откривању обољења, лечењу и рехабилитацији.

- У Закону о здравственој заштити усвојеном 1992. години у Народној скупштини РС, је Примарну здравствену заштиту дефинисала као “свеукупну делатност”.
- Свеукупна делатност друштва у области здравствене заштите заснива се на примарној здравственој заштити у оквиру које се приоритетно обезбеђује здравствена заштита становништва у вези са спречавањем, сузбијањем, раним откривањем и лечењем болести од већег социјално-медицинског значаја и спровођење обавезних мера колективне заштите и стручно-методолошких усмеравања и контроле здравствене службе.

- Примарна превенција обухвата период пре настанка обољења и означава очување и унапређење здравља и спречавање и сузбијање болести.
- На том нивоу је значајан рад више медицинске сестре. Она је важан члан у систему здравствене заштите који пружа здравствену заштиту са физичког, социјалног и психичког аспекта у циљу побољшања информисаности и промовисања здравог начина живота.
- **ЗДРАВЉЕ ЈЕ ПОТПУНО ФИЗИЧКО, ПСИХИЧКО И СОЦИЈАЛНО БЛАГОСТАЊЕ, А НЕ САМО ОДСУСТВО БОЛЕСТИ.**

Здравствено васпитање

- Здравствено васпитање је медицинско педагошка дисциплина која се бави унапређењем здравствене културе народа.
- Здравствено васпитање и унапређење здравља су веома широке дисциплине које залазе у све области живота и односе између људи, тако да и овладавање знањима и вештинама за васпитање за здравље захтева стално усавршавање метода рада које спроводе здравствени радници.
- Здравствено васпитање представља мултидисциплинарни приступ и све активности се базирају на раду са људима, уз примену одговарајућих метода.

- Њен основни циљ је да здравствено васпита појединце и групе које ће здравље сматрати великом вредношћу. Самим тим биће спремни да за своје здравље и здравље своје заједнице учине велике напоре.
- Здравствено васпитање је континуиран процес усвајања промена, навика и ставова. У тај процес су укључени здравствено просвећивање и здравствена пропаганда.
- У току здравственог васпитања поред стицања и усвајања знања подразумева се и промена негативних као и примена позитивних здравствених навика и понашања у свакодневном животу.

- Здравствено васпитање није само задатак и обавеза здравствених радника и здравствене службе, него обавеза и право сваког појединца.
- Здравствени радници су „кључне личности“ и носиоци програма здравственог васпитања.
- Мере и активности примарне превенције се спроводе инструментима здравственог васпитања.
- Основни субјект је здрав човек, а групације које се по приоритету обухватају су деца, омладина, жене, радници и старе особе.
- Здравствено васпитање се спроводи у оквиру формалних институција: здравствене, социјалне, просветне и др.

- Учење о здрављу је активност која пружа шансу сваком појединачно ко жели да очува своје здравље и оствари личну, породичну и друштвену срећу.
- Здравствено васпитање је опште друштвена обавеза.
- Превентивна и здравствена функција предшколске установе је стара колико и она сама. У процесу васпитања за здравље деце посебно место имају предшколске установе.

- Боравак деце у предшколској установи, поред збрињавања треба да има и позитиван утицај на развој детета и формирање његове личности.
- Предшколска установа у оквиру васпитања за здравље деце треба да обезбеди здраво окружење за живот, игру и рад, да пружи детету основне информације о здрављу и његовом значају, да подржи формирање навика започетих у породичној средини и развија вештине које су неопходне за постизање здравих понашања.
- Треба да подржи постепено и контролисано осамостаљивање детета у развијању културних, социјалних и хигијенских навика.

- Већ у предшколском узрасту је потребно започети, тј. оспособљавати децу да врше правилне изборе и развијати код детета одговорност за очување и унапређење здравља као најважније вредности.
- Изузетно је важно мотивисање деце и оних који брину о њима (родитељи, васпитачи...) за здрав начин живота, усвајање и примену стечених знања и вештина у свакодневном животу.

Циљеви у здравственом васпитању

- Циљеви предшколског васпитања и образовања су :
- стварање услова за живот развој и учење деце, развијање способности разумевања и прихватања себе и других,
- развијање способности за договарањем, за уважавање различитости и учествовања у групи,
- развијање способности препознавања емоција и подстицање емотивног доживљавања и изражавања,
- неговање радозналости истраживачког духа маште,

- подстицање језичког развоја ради стваралачког и креативног коришћења говора за читање и писање,
- подстицање доживљавања уметничких дела и уметничког изражавања,
- подстицање телесног и моторног развоја,
- развијање самосталности-хигијенских навика и бриге за здравље,
- развијање позитивног односа према природи и заштити животне средине.
- стицање основних информација о здрављу;
- формирање навика и развијање вештина неопходних за постизање здравог понашања, очување и промоцију здравља;
- примењивање стечених знања и вештине у свакодневном животу оспособљавајући се за правилан избор здравог живота у циљу очувања здравља;

- развијање позитивне слике о себи, односно прихватање својих осећања, жеља и потреба као један од предуслова здравог начина живота - развој самопоуздања и самопоштовања;
- постепено развијање капацитета за интерперсоналне комуникације – способност добре комуникације са околином (осећај припадности);
- обезбеђење узајамне сарадње предшколске установе, породице и локалне заједнице на развоју, заштити и унапређењу здравља деце.
- Велики број доказа из различитих истраживања иде у прилог аргументу да је добро рано васпитање и образовање значајно за развој деце.

- Недавним лонгитудалним истраживањем у оквиру пројекта спроведеног у Великој Британији под називом „Делотворно пружање предшколског васпитања и образовања” дошло се до закључка да предшколско искуство, као ниједно друго, побољшава развој детета.
- Да је квалитет уопштено био виши у установама које су интегрисале негу са васпитањем и образовањем (целовит систем васпитања и образовања деце).
- Да деца из осетљивих група имају велике користи од квалитетног предшколског васпитања и образовања, посебно када су у групи деца различитог културног и друштвеног наслеђа.
- Да предшколско васпитање и образовање високог квалитета доприноси бољем интелектуалном и социјалном развоју деце.

- Такође је утврђено да у срединама где запослени имају више квалификације, деца више напредују и у срединама где се образовни и социјални развој посматрају као комплементарни и једнако важни, деца боље напредују у свим аспектима развоја.

Кључне вредности и начела предшколског васпитања

- Холистички/целовит приступ васпитању и образовању деце полази од схватања да је дете јединствено и целовито биће.
- Иако у неким програмима постоје поделе на шест широких области које су затим одвојено описане (социјална и емоционална; културна, естетска и стваралачка; физичка средина и језик, писменост и стварање нумеричких конструкција), у доброј пракси оне су интегрисане на начин који обезбеђује да дете конструише знање кроз искуство на доследан, смислен и целовит начин.

- **Оријентација на дете** - У свакој области образовања онај који учи треба да буде у центру. Како би дете стицало важна искуства у раном узрасту, његова индивидуалност, искуство, снага, права и потребе морају да буду у центру пажње.
- То значи разумевање детињства/детета и његових или њених интересовања и затим пружање одговарајућих искуства кроз односе који пружају подршку, безбедну средину која у исто време побуђује радозналост и нуди стимулативне активности.
- Када патронажна сестра има све ово на уму у припремама за васпитање и образовање деце доћи ће до процеса учења.

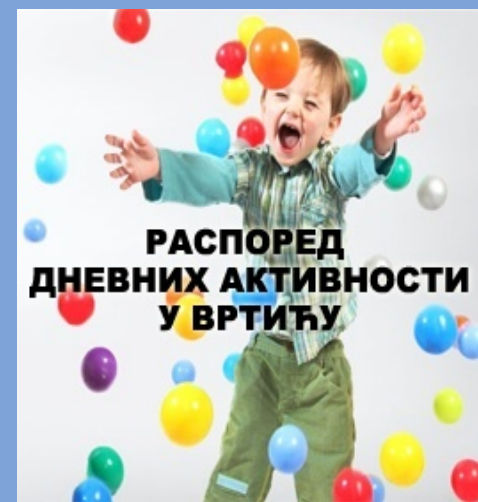
• Др Кристина Стивен коментарише да се у основи свих програма предшколског васпитања и образовања у Европи и Северној Америци и различитих педагошких приступа предшколском васпитању и образовању налазе неке заједничке вредности и начела:

- равнотежа између учења које иницира само дете и вођења васпитача;
- прилике за децу да направе смислене изборе у оквиру понуђених активности;
- прилике за истраживање кроз активно учешће;
- смена активности у малим групама, целој групи и индивидуалних активности;
- игра као примарни (али не и једини) начин учења;
- одрасли који показују, питају, обликују, предлажу алтернативе и подстичу преиспитивање;

- систематско посматрање учења и понашања деце;
- активно или искуствено учење;
- уважавање способности деце да руководе сопственим процесом учења и
- респонсивни односи између деце и одраслих као суштинска вредност за учење.
- **Динамичност и развојност** - предшколски васпитно-образовни програм (који може бити у форми детаљно разрађеног програма, основа програма или смерница), са својим схватањима детета и детињства, као и васпитања и образовања деце раног узраста, пружа неопходну подршку васпитно-образовном раду.

- Смештањем програма у реални контекст и полазећи од конкретне деце, уз помоћ само евалуације и евалуације обезбеђујемо динамичност и развојност васпитно образовног процеса.
- Кроз континуирано праћење, посматрање и вредновање учења и понашања деце, патронажне сестре препознају дечије искуство, потребе и интересовања, и користе их као полазишта за учење, како би осигурали да подучавање буде засновано на капацитетима које деца показују.
- Пажљиво и систематско праћење, посматрање и вредновање целокупног процеса учења и подучавања такође омогућава давање одговарајуће подршке деци, тако да васпитно-образовни рад колико год често је то могуће, подстиче свако дете да нађе нове изазове.

Принципи у здравственом васпитању

- Принципе делимо на:

- *1. Принципи сазнања*

- научна заснованост
- плански развој
- усмереност на заштити здравља
- ефикасност, адекватност и очигледност
- систематичност, флексибилност и поступност
- свесност и добровољност
- масовност и социјализација.

- *2. Принципи који се примењују у пракси:*

- холистички принцип
- принцип хуманости

- принцип поштовања аутономије људског бића
- принцип нешкодљивости
- принцип добровољности
- принцип поштовања аутономије
- принцип искрености
- принцип праведности
- принцип примерености
- принцип позитивних доживљаја
- принцип помоћи ради самопомоћи
- принцип свесне активности
- принцип очигледности
- принцип поступности
- принцип задовољства у раду.

Основни принципи предшколског васпитања и образовања

- **ДОСТУПНОСТ:** једнако право и доступност свих облика предшколског васпитања и образовања, без дискриминације и издвајања по основу пола, социјалне, културне, етничке, религијске или друге припадности, месту боравка, односно пребивалишта, материјалног или здравственог стања, тешкоћа и сметњи у развоју и инвалидитета, као и по другим основама, у складу са законом.
- **ДЕМОКРАТИЧНОСТ:** уважавање потреба и права деце и породице, укључујући право на уважавање мишљења, активно учешће, одлучивање и преузимање одговорности;
- **ОТВОРЕНОСТ:** грађење односа са породицом, другим деловима у систему образовања (школа), заједницом (институцијама културе, здравства, социјалне заштите), локалном самоуправом и широм друштвеном заједницом;

- **АУТЕНТИЧНОСТ:** целовит приступ детету, уважавање развојних специфичности предшколског узраста, различитости и посебности, неговање игре као аутентичног начина изражавања и учења предшколског детета, ослањање на културне специфичности;
- **РАЗВОЈНОСТ:** развијање различитих облика и програма у оквиру предшколске делатности у складу са потребама деце и породице и могућностима локалне заједнице, континуирано унапређивање кроз вредновање и самовредновање, отвореност за педагошке иновације.
(Закон о предшколском васпитању и образовању (Службени гласник, број 18/10.))

Планирање и реализација здравственог васпитања

Детерминанте

„КО“?	НОСИЛАЦ	Треба утврдити ко је од стручњака носилац здравственог програма;
„ШТА“?	САДРЖАЈ	Подразумева актуелне теме из садржаја здравствено васпитног програма
„ЗАШТО“?	ЦИЉ	Увек одредити васпитни и образовни циљ
„КОМЕ“?	ПРЕДМЕТ	Одредити јасно коме је намењено здравствено васпитање, којој популационој групи
„КАКО“?	НАЧИН, ПУТЕВИ	Представља начин на који се преноси здравствено васпитни рад, које методе се користе у раду.

Планирање здравствено васпитног програма

- **Одвија се у пет фаза:**
- снимање основе
- анализу основе и издвајање приоритетних проблема
- израду програма
- спровођење програма
- евалуацију.

● Прва фаза је веома значајна, јер од припремљеног програма често зависи успех реализованог здравствено васпитног програма.

● У припремној фази утврђујемо приоритете..

● Израда плана обухвата: садржај и теме, извођаче програма- водитеље активности, популациону структуру, планирана средства здравствено васпитног рада, временске термине као и место рада, финансирање и динамику рада.

Фазе у спровођењу здравствено васпитног програма

**ФАЗЕ У
СПРОВОЂЕЊУ
ЗДРАВСТВЕНО
ВАСПИТНОГ
ПРОГРАМА**

```
graph TD; A[ФАЗЕ У СПРОВОЂЕЊУ ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТНОГ ПРОГРАМА] --> B[I ПРИПРЕМА]; A --> C[II РЕАЛИЗАЦИЈА]; A --> D[III ЕВАЛУАЦИЈА];
```

**I
ПРИПРЕМА**

**II
РЕАЛИЗАЦИЈА**

**III
ЕВАЛУАЦИЈА**

- I ФАЗА ПРИПРЕМЕ- обухвата припрему и планирање здравствено васпитног рада.
- II ФАЗА РЕАЛИЗАЦИЈЕ се заснива на оперативном раду према датој шеми и мора јасно да се држи планираног и усвојеног плана рада.
- III ФАЗА – ЕВАЛУАЦИЈА је критичка процена или оцењивање постигнутих резултата.

Методе рада у здравственом васпитању

- Методе рада у здравственом васпитању су веома значајне.
- Од успешно спроведене методе често зависи успех спроведене здравствено васпитне интервенције.
- То су плански одабрани поступци, путеви или начини које примењујемо у раду са васпитаницима да би што успешније остварили постављене циљеве.
- Методама здравствено васпитног рада може се помоћи деци да разумеју своје понашање као и начине његовог утицаја на здравље.
- Методе рада је, исто колико и садржај, важно прилагодити узрасту деце.

- **Светска здравствена организација дели методе на: једносмерне и двосмерне.**
- **Једносмерне методе су, када је васпитач превасходно усмерен на пружање информација и знања васпитаницима, а они су за то време условно речено пасивни.**
- **Двосмерне методе су, када у раду активно учествују васпитаници, што подразумева комуникацију између васпитача и васпитаника, као и васпитаника међусобно.**

- **Методе здравствено васпитног рада** су високо систематизовани начини спровођења васпитања у служби одржавања и унапређења здравља.
- **Класификоване су на следећи начин:**
 - **Комуникацијске методе**
 - – индивидуалне методе – интервју, саветовање
 - – предавања
 - – дискусије
 - – медијске технике – масовни медији, аудовизуелна средства, програмско учење компјутерски програми и игре, едукативна ТВ.

– Стратегије стицања вештина (Методе тренинга)

- – групни рад
- – стицање вештина – демонстрација вежбе
- – симулације – игре, драматизације, социодраме, играње улоге, студије случаја, компјутеризовани модели, креативне радионице.
- **Организационе методе**
- – друштвене акције, кампање, рад са удружењима и групама за самопомоћ
- – друштвено планирање и организациони развој.

Интервју је планирани разговор две особе, који се по правилу обавља у четири ока и има одређену дефинисану сврху, која може бити примање или давање здравствених информација. Ова метода користи вештину слушања „**Учи да слушаш- слушај да би учио.**“. У току разговора са дететом важно је активно слушање, присутност опажања (невербална и вербална комуникација), положај тела, посматрање и правац погледа, јасно и једноставно изражавање (питања - одговори), подстицање, рефлектовање чињеница, емпатија и вештина сумирања.

Предавање је метод усменог излагања одређене материје слушаоцима са најдужом традицијом.

- Рад у групи је специфична метода здравствено васпитног рада и подразумева групни процес, односно решавање проблема кроз међусобне комуникације. Уједно се карактерише групном динамиком, кретањем у правцу јасно дефинисаних циљева.
- Рад у малој групи захтева од здравственог радника добру припремљеност, знање и способност у раду са децом.
- Потребно је претходно извршити **добру припрему** која обухвата: избор адекватне просторије, амбијент који ствара пријатну атмосферу- комфорт, регулисање вентилације, температуру просторије, одредити сатницу и време за паузе.

• **У току реализације рада у малој групи пожељно је да:**

- медицинска сестра исто третира све учеснике,
- да је понашање сваког појединца – различито,
- развија ентузијазам, даје подршку, храбри учеснике, улива оптимизам;
- развија позитивне емоције;
- похваљује активности и нове идеје,
- поштује и чува поверљиве информације.

• **Величина групе и распоред у групи су веома важни чиниоци за успешан рад у групе. При класичном раду група има 6 до 10 особа. У класичној групи патронажна сестра је обично руководилац који формира, координира, управља групом јер има знање и искуство. Посматрач може бити и медицинска сестра-васпитач која прати понашање чланова групе и успешност у раду.**

- **Циљеви рада у малој групи:**

- подстицање да разговарају и размишљају сви чланови групе,
- активно учествовање;
- савладање вештина комуникације: слушање, објашњавање, постављање питања, одговарање;
- развијање интелектуалне и професионалне компетенције;
- допринос развоју личности.

- **Активност групе:**

- група мора бити упозната који су циљеви или сврха рада- едукација у малој групи,
- група треба да буде припремљена и спремна на решавање проблема интензивним менталним напрезањем,
- да сви чланови буду активни у дискусији,
- да сви чланови буду активни у доношењу закључака,

- свако доприноси у раду групе,
- развија се активно слушање,
- свако и увек може поставити било које питање,
- треба поштовати туђа гледишта,
- држати се предвиђеног времена које је на почетку дефинисано,
- прихватити конструктивне идеје учесника.

Ефекти едукације-наставе у малој групи:

- * сваки учесник је главни чинилац сопственог учења,
- * динамика групе проширује и обогаћује учење,
- * потребе учесника лакше се идентификују,
- * учесници уче један са другим и један од другог,
- * једни другима могу бити од веће користи него стручњаци,
- * васпитаници један другом пружају подршку,

- процес развија поверење, одговорност и интерперсоналне вештине,
 - користе се стечена искуства,
 - производи сазнања која су дубока и дуго се задржавају.
- У току групног рада могу се користити различите методе и технике рада:**
- „Зујалица“ - чини велику групу која се подели на мале групе и свака група има свој задатак.

- „Мозгалица“ – чланови групе «излистају» идеје и дају предлоге решења. Све се записује као класификација идеја – рангирање по учесталости, решавање проблема, представа, приче, симулација, демонстрација, вежбање вештина, лутке, модели, цртање, музика, песме, карте.
- **Играње туђе улоге (“роле плаунг”)** – психодрама. Положај, обавезе и ситуација неког од оних који учествују у здравствено васпитном програму.
- **Драмска представа** представља учење и стицање одређених знања кроз игру и забаву. Мора остати у свету маште и игре са јасним и препознатљивим здравствено-васпитним порукама. Обично има форму скеча, кратког позоришног комада, позоришта лутака, друге позоришне игре.

- У групном раду се могу користити **предавања, демонстрације, имитација животних ситуација** које омогућава учење кроз стицање искуства и практичну обуку.
- Практично извођење одређеног поступка, односно на решавање неке животне ситуације под вођством патронажне сестре има задатак да заинтересује чланове групе. Метод се заснива на повезивању теоријског и практичног знања.
- У току групног рада није потребно само да чланови групе слушају већ је потребно изазвати дискусију или решавање проблема. Најважније – активно ангажовање у захтевнијим умним напорима уз анализу – синтезу – евалуацију.
- Стратегија активног учења учеснике у едукативном процесу подстичу да (нешто) конкретно раде и да при томе мисле о ономе шта раде.

- **Креативна радионица** је још једна метода групног рада и представља комбинацију идеја („куповина картица“, квизови знања, решавање проблема – задатака, асоцијације). Радионица даје континуирану динамику рада у групи и захтева учествовање свих чланова.
- Патронажна сестра у радионици представља вођу групе и организује радионицу, помаже у решавању проблема, даје идеје и предлоге.
- Основна начела у функционисању радионица су искуствено учење, активно учешће, интеракција и сарадња, позитивна мотивација, изграђивање демократске атмосфере и договарање правила понашања.
- Кроз радионицу се постиже самопоуздање.

- **Принцип рада** је исти као и у малој групи. Значајно је да се учесници на почетку упознају. Упознавање се може обавити у “круг”, “у паровима”, или коришћењем неке од “игара упознавања”. Група понекад има велике тешкоће у отпочињању рада.
- У томе помаже примена одређених техника:
- “Окидачи разговора”-потребно је неком реченицом идејом отпочети разговор у групи и “одмрзнути лед”.
- “Вртрлог идеја”-добра је јер доприноси уједињењу групе.
- “У круг редом”-сваки учесник има шансу да каже, предложи и допринесе у раду. Избегава се такмичење јер се предлози равноправно третирају.
- **Водитељ активности мотивише:**
- стварањем пријатељске и сарадничке радне атмосфере,
- похвалама учесника за активно учешће, тачне одговоре, побољшање и напредак у раду.

- **Водитељ активности ради на обучавању:**
- пружањем информација неопходних за извођење вежби,
- обезбеђивањем едукативног процеса,
- подстицање учесника да постављају питања,
- појашњавањем свих информација које збуњују учеснике
- посвећивањем посебне пажње учесницима код којих се уоче слабости у извођењу вештина или схватању појединих принципа,
- подстицајем пасивнијих учесника да се укључе и демотивисањем оних учесника који ометају рад групе.

- Деца се упознају са здравим облицима понашања и подстичу на усвајање правилне исхране, физичке активности, личне хигијене – руку, тела, зуба; безбедно понашање у саобраћају, правилан ритам игре, одмора и сна, дружење и другарство.
- Поред когнитивних знања деца развијају позитивну слику о здрављу и себи, способност креативног мишљења и изражавања, способност комуникације и адаптације, перцептивне способности, концентрацију, интелигенцију, осећај за тимски и индивидуални рад, стичу самопоуздање.

- У садржај су укључене и радионице које су намењене првенствено оснаживању тимова у предшколским установама: правилно прање зуба код деце у вртићу, најчешће инфекције деце предшколског узраста, разумевање емоција, понашање и поремећаји понашања, представљање здравствено-едукативног рада у завршним представама.
- При едукацији тимова се користи радионичарски приступ ради упознавања и усвајања овог метода у свакодневном раду са децом.
- Рад се одвија кроз едукативне радионице (запослени у вртићима усвајају нове здравствене садржаје и знања, као и потребне вештине) и креативне радионице (запослени у вртићима развијају креативне облике изражавања потребне у раду са децом: ликовно изражавање - цртање, бојење, моделовање; драмско изражавање - рецитације, песме, глума...).

- Ради сагледавања усвајања знања деце, као и успешности реализације програма, редовно се спроводи тестирање деце у два наврата, и то пре едукација (на почетку) и после свих одржаних радионица (на крају). Тестирање се спроводи попуњавањем анкетног упитника кроз цртање, бојење и заокруживање тачних одговора. Од израђених дечијих цртежа на крају патронажна сестра заједно са децом праве пано који се качи на зид у предшколској установи.

Теме и средства здравственог васпитања

- * За сваки метод здравственог васпитања постоји адекватно здравствено васпитно средство, али не и универзално.
- * За успех здравствено васпитног програма од пресудног је значаја извршити избор најефикасније методе и најадекватнијег средства.
- * Не постоји опште важећа шема за примену одређеног здравствено васпитног средства, избор зависи од стручности, оспособљености и искуства патронажне сестре као здравственог васпитача – за конкретан програм треба изабрати адекватна средства, при избору треба водити рачуна о социјалним, медицинским, економским, културним, образовним и другим карактеристикама популације са којом се ради, обавезно комбиновати средства и деловати на више чула.

*За успех није пресудан број, већ адекватан избор, често проверавати избор средстава после примене и тражити мишљење о ефикасности – радити евалуацију и по томе се управљати у даљем раду, уколико здравствено васпитна средства не постоје – не треба започињати програме, али тај недостатак не значи да треба одустајати од здравствено васпитног рада (некада се може импровизовати од доступног материјала).

*У избору одлучују следећи фактори: тема и садржај здравствено васпитног рада, одабрани метод здравственог васпитања, карактеристике популације која је обухваћена, техничке могућности за примену одређених средстава.

*Искуство учи да су делотворнија, пријемчивија и упечатљивија она средства, која се заснивају на пријатним и илустрацијама животних ситуација него она са лошим примерима.

- Добро спроведена здравствено васпитна интервенција доводи до пораста позитивног понашања (повећан број деце која се рекреира), зауставља пад позитивног понашања (дете зна да ако попије сируп да ће му бити боље и моћи ће да се игра), зауставља пораст негативног понашања (деца не дирају врућу ринглу да се не би опекли) и доводи до пада негативног понашања (мањи број повреда код деце).
- **Здравствено васпитна средства имају две улоге:** да помогну здравственом васпитачу у здравствено васпитном раду и да помогну деци да лакше схвате и прихвате оно што им се преноси.
- Увек се користи више здравствено васпитних средстава.

Важне карактеристике здравствено васпитних средстава су: уочљиво – атрактивно, комбинација боја и облика, кратко и јасно саопштити садржај, примеран узрасту – оном коме је намењен, мотивише и подстиче, изазива пријатне емоције, лако за руковање и преношење, јефтино и доступно већини.

21-27. мај 2012.

Здравствено васпитна средства се класификују према начину преношења порука на :

- **Визуелна** – она која се користе за преношење порука путем гледања – чула вида
- **Аудитивна** – она која се користе за преношење порука путем слушања, односно преко чула слуха
- **Аудиовизуелна** – комбинована здравствено васпитна средства, она која се користе за преношење порука

Средства здравственог

васпитања

- Очигледна здравствено васпитна средства
- Средства масовних информација.

- Очигледна средства здравствено васпитног рада обухватају: здравствене изложбе, средства са покретном сликом, средства са непокретном сликом, штампана средства.
- Здравствене изложбе могу бити: опште здравствене изложбе и специјализоване здравствене изложбе – монотематске су филм и компјутер.

- Средства са непокретном сликом могу бити: дијапозитив, фотографија, албум, слика, цртеж, зидни пано – здравствене новине, модел или макета.
- Штампана средства су обично: плакат, књига, брошура, часопис, чланак, приповетка, песма, сликовница, агитка (летак, парола), стрип и циркуларно писмо.
- Средства масовних информација су радио, телевизија, дневна и периодична штампа, телефон и интернет.

МОЈ РЕЦЕПТ ЗА ЗДРАВЕ ЗУБЕ

ЗУБЕ ПЕРЕМ ПОСЛЕ
СВАКОГ ЈЕЛА, А
ОБАВЕЗНО УЈУТРО И
УВЕЧЕ.

ЗУБЕ ПЕРЕМ
ОД 3 ДО 5
МИНУТА.

ЗУБЕ ПЕРЕМ ПРАВИЛНО.
ОВАКО:
ОТВОРИМ УСТА...

1 ... ГОРЊЕ ЗУБЕ ПЕРЕМ
"КАКО КИША ПАДА"

2 ... ДОЊЕ ЗУБЕ ПЕРЕМ
"КАКО ТРАВА ТРАВА РАСТЕ"

3 ... ОПЕРЕМ ЗУБЕ СА СВИХ СТРАНА,
НАРОЧИТО УНУТРАШЊУ СТРАНУ
СВАКОГ ЗУБА

4 ... НЕ ЗАБОРАВЉАМ ДА
ОПЕРЕМ ПОВРШИНУ ЗУБА
КОЈОМ ЖВАЉЕМ

5 ... ЧИ ОЧИСТИМ ЧЕТКИЦОМ ЈЕЗИК

6 ... ЗА ПРОСТОРЕ ИЗМЕЂУ
ЗУБА КОРИСТИМ КОНАЦ

ИЗБЕГАВАМ СЛАТКИШЕ
И ГРИЦКАЛИЦЕ ИЗМЕЂУ
ОБРОКА.

РЕДОВНО ЈЕДЕМ СВЕЖЕ
ОВОЋЕ И ПОВРЋЕ, МЛЕКО И
МЛЕЧНЕ ПРОИЗВОДЕ.

ЧИДЕМ КОД
СТОМАТОЛОГА ДВА
ПУТА ГОДИШЊЕ.

Прљаве руке

*Пре и после јела треба руке
прати,*

*немој да те на то опомиње
мати.*

*Прљавим рукама, загади се
јело,*

*па се тако болест унесе у
тело.*

Јован Јовановић Змај

За успешну реализацију сваке активности потребно је имати детаљне планове и информације:

- тема, тј.наслов активности
- свака радионичка активност има јасно назначен предмет проучавања,
- циљ и задатке које треба реализовати.
- организација(односи се на величину групе и време које је потребно да би се активности реализовале).
- претходне вештине и знања која су потребна деци. Деци су потребна знања и вештине како би се укључила у активност.

- кључне (важне) информације за реализацију радионичких активности су намењене деци. Деца се различитим приступима упознају са активностима које ће изучавати.
- припрема (васпитачи и учитељи треба да припреме децу за активност, да дају упутства за извођење активности, да сакупе и припреме материјал).
- средства (план активности има своју структуру, подељен је у фазе, које садрже активности загревања, игровне активности усмерене на развијање знања и вештина и завршне активности).
- За све те фазе су неопходна средства која могу бити иницијатива и деце.

- У планирању, извођењу, затим у процени сопствених акција деци треба омогућити редовне вежбе, адекватног трајања. Ако је потребно, могуће је планове модификовати.
- За децу са слабијим способностима задатке свих или само неких активности поједноставити, а проширити и отежати задатке за децу чије способности превазилазе постављене задатке.
- Евалуација (процена могућности) је у директној вези са темом која се проучава. Процене се могу односити на децу, односно на њихову ангажованост и оптерећеност током активности.

У оквиру едукације се изводе следећи здравствено-васпитни садржаји:

- Брига о телу
- Техника правилног прања руку
- Хигијена уста и зуба
- Редовно прање зуба
- Здравље и заштита животне средине
- Значај воде.
- Физичка активност и здравље
- Штетност пушења
- Важност правилне и редовне исхране
- Безбедно понашање
- Дан кад је здрављу рођендан
- Изграђивање самопоштовања.

- У васпитној групи дете од најраније доби има прилику кроз темељне задатке здравственог васпитања да учи о:
- очувању и унапређењу здравља
- правилној исхрани
- личној хигијени
- чистом и здравом окружењу – припреми за боравак у природи – (шетње, излети, рекреативни и други дужи боравци у природи)
- важности и утицају физичке активности на здравље.

Ilustrovani vodič kroz zdravu ishranu dece

Izvor: Vodič kroz zdravu ishranu dece, Crveni Krst Srbije, 2010.

+dojenje

Ishrana dece uzrasta od tri do pet godina

Posle navršene druge godine (do četvrte) dete treba da uzme

1300 kalorija za 24 sata
za normalan rast i dobijanje u težini.

Kalorijske potrebe, međutim, variraju u zavisnosti od aktivnosti, kao i od građe i metabolizma, pa roditelji ne treba da brinu ako dete ne jede onoliko koliko očekuju.

Deca uzrasta od dve do pet godina obično porastu oko **sedam santimetara i dobiju u telesnoj masi oko dva kilograma godišnje.**

Osnova ishrane u ovom uzrastu slična je ishrani odraslih, ali se količina znatno razlikuje.

Karakteristike i sposobnosti deteta od 2. do 4. godine

2 godine

može da definiše šta voli, a šta ne može biti veoma zahtevno
apetit opada jer se rast usporava
odugovlači sa jelom
voli da pomaže u kuhinji
drži čašu i šolju jednom rukom
kašiku stavlja ravno u usta
bolje žvaće hranu

3 godine

pravilno se služi viljuškom i kašikom
traži omiljenu hranu (zahteva slatkije)
može zahtevati jednu vrstu hrane nekoliko dana
uglavnom više voli sirovo povrće od kuvanog
voli da se igra spremanja hrane i serviranja
poboljšan mu je apetit i interesovanje za hranu

4 godine

za vreme obroka voli da priča
može da jede tvrdnu hranu
više voli obojenu, atraktivnu hranu
voli odvojenu hranu na tanjiru
koristi viljušku i nož
apetit postepeno raste

ДАН	ДОРУЧАК	РУЧАК	УЖИНА
понедељак	Хлеб, намаз од сардине, јогурт	Пасуљ са сувим месом, салата, хлеб, сок	Колач са маком, чај
уторак	Качмак са млеком	Боранија са мешаним месом, павлака, хлеб, воће	Пита од празилука, јогурт
среда	Хлеб, намаз од качкаваља, павлаке, бар. јајета, сусама и целера, какао	Шпагети са мешаним месом у парадајз сосу, салата, хлеб, воће	Штрудла са џемом, чај
четвртак	Хлеб, путер, мед, млеко	Сладак купус са мешаним месом, хлеб, воће	Кифла од ражаног брашна, чај
петак	Хлеб, намаз од крем сира, јунеће печенице и бар. јајета, какао	Панирани филет ослића, кромпир пире, салата, хлеб, воће	Овси кекс, чај

- Конвенција о правима детета сваком детету и родитељу јамчи доступност образовања и потпоре при стицању основних знања о здрављу и исхрани.
- Зато је спровођење здравственог васпитања у вртићима добар начин да дете већ у најранијој доби савлада вештине важне за здрав живот и правилан развој.
- Та знања и вештине користимо у промоцији здравственог васпитања, који уз здравствену едукацију, као и здравствену заштиту деце и одраслих, битно утиче на квалитет живота.

**Црвено плави воз –
циркуларни пренос**

- Предшколска установа је прва степеница здравог начина живота, место стицања позитивних навика и усвајања знања и вештина битних за здрав живот.
- Предшколска установа има могућност да, уз остале здравствене институције и стручњаке, организовано спроводи задатке из подручја здравственог васпитања деце и одраслих.

- У процесу здравственог васпитања деце веома је важно да се програм прилагоди датом узрасту, њиховим способностима опажања и моторичким потенцијалима.
- Треба потенцирати на улози игре кроз коју деца најлакше опажају, практично примењују научена знања и активно учествују у процесу сазнања.
- Свако дете на свој специфичан начин учи и спознаје и касније развија памћење и мишљење ради примене својих знања у практичном животу.
- Здрави стилови живота се активно уче посебно у овом узрасту кад је дечија радозналост изузетно развијена и кроз игру и друштво лакше усвајају знања и истражују.

Календар здравља

- Виша медицинска сестра у свом раду у предшколској установи прати и календар здравља. Током школске године, кроз здравствено васпитни рад обележили смо све битне датуме у календару здравља:
- 22.03. Светски дан вода
- 07.04. Светски дан здравља
- III недеља априла – имунизација
- III недеља маја- хигијена уста и зуби
- 31.05. Светски дан без дуванског дима
- 16.10. Светски дан хране
- 20.11. Међународни дан деце
- 03.12. Међународни дан деце са посебним потребама
- Све активности су организоване на нивоу патронажне службе, уз активно учешће и других чланова здравственог тима.
- Здравствено васпитне интервенције су пропраћене потребном документацијом

Методологија истраживања

Dom zdravlja Obrenovac, Služba za zdravstvenu zaštitu dece-Patronaža
Plan zdravstveno vaspitnih aktivnosti za predškolske ustanove - 2016.

Datum	Metod rada	Sadržaj rada-tema	Ciljna grupa	Zdravstveno vaspitno sredstvo	Mesto održavanja	Kadrovi	Podrška i partneri
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Ciciban, 3 grupe	Uzelac V. viša med. sestra	Vaspitači
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Cvrčak, 3 grupe	Pejčić G. viša med. sestra	Dijetetičar
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Stubline, 2 grupe	Uzelac V. viša med. sestra	Lekar-pedijatar
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Piroman, 1 grupa	Uzelac V. viša med. sestra	Fizijatar
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Veseljko, 4 grupe	Danilović Lj. med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Ratari, 1 grupa	Danilović Lj. med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Ušće, 1 grupa	Danilović Lj. med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Skela, 1 grupa	Danilović Lj. med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Zvečka, 1 grupa	Pejčić G. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Poljane, 1 grupa	Milić D. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Trstenica, 1 grupa	Milić D. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Zeka, 3 grupe	Dacković M. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Zabrežje, 1 grupa	Karić S. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Draževac, 1 grupa	Karić S. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Baljevac, 1 grupa	Karić S. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Jasenak, 1 grupa	Karić S. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Grabovac, 1 grupa	Belić A. viša med. sestra	
	Rad u maloj grupi, kreativne radionice		Deca predškolskog uzrasta	Ž.reč, slikovnice, plakati	Grabovac d k	Belić A. viša med. sestra	fppt.com

Методологија истраживања

Патронажна служба Дома здравља Обреновац у оквиру редовног Плана рада на годишњем нивоу, планира реализацију здравствено васпитних активности у предшколским установама, на подручју Градске општине Обреновац.

План здравствено васпитних активности за предшколске установе садржи, место активности, садржај рада, популација којој је намењена активност, здравствено васпитна средства као подршка здравствено васпитној интервенцији, планирани кадрови за спровођење здравствено васпитне интервенције, као и подршка у виду партнера.

Садржаји-теме Програма реализације здравственоваспитних интервенција у предшколским установама на подручју Градске општине Обреновац

- Брига о телу
- Техника правилног прања руку
- Хигијена уста и зуба-редовно прање зуба
- Здравље и животна средина
- Значај воде.
- Физичка активност и здравље
- Штетност пушења
- Важност правилне и редовне исхране
- Безбедно понашање
- Дан кад је здрављу рођендан
- Изграђивање самопоштовања.

Методологија истраживања

1. Циљ:

1.1. Приказати успешност Програма реализације здравствено васпитних интервенција у предшколским установама на подручју градске општине Обреновац за школску 2012/13, 2013/14, 2014/15 и 2015/16 годину.

1.2. Приказати полазницима едукације да медицинска сестра може бити носилац програма здравствено васпитних активности у предшколским установама.

• 2.Задаци рада:

- 2.1.Сагледати обухваћеност предшколских установа Програмом реализације здравствено васпитних активности.
- 2.2.Сагледати обухваћеност деце узраста од 5,5-7,5 година старости, Програмом реализације здравствено васпитних активности у предшколским установама, у узрасту од 5,5-7,5 година старости.
- 2.3. Сагледати заинтересованост за теме-садржаје Програма реализације здравствено васпитних интервенција.

3. Популација и узорак

- 3.1. Предшколска деца

4. Методе и технике испитивања

- 4.1. Метод истраживања-анализа документације

- 4.2. Техника истраживања-анализа документације

5. Инструмент испитивања

- 5.1. Документациони лист- Годишњи статистички извештаји за здравствено васпитни рад у предшколским установама у Обреновцу, за период 01.01.2013.- 15.06.2016.
- 5.2. Дневник рада патронажне сестре
- 5.3. Протокол здравственог васпитања

6. Место и време истраживања

- 6.1. Дом здравља Обреновац , јун 2016

Закључак:

- На основу анализе података из Статистичких извештаја за здравствено васпитни рад Дома здравља Обреновац, за период 01.01.2013.-15.06.2016., Дневника рада патронажне сестре и Протокола здравственог васпитања;
- Да се закључити да је Патронажна служба Дома здравља Обреновац у наведеном периоду више пута, у складу са Планом рада, за наведени период, посетила све предшколске установе- 27 на подручју градске општине Обреновац. Програмом здравственог васпитања у предшколским установама обухваћено око 735 деце узраста од 5,5-7,5 година старости, у свакој календрској години.

- На основу спроведене евалуације програма и усмених изјашњења деце и васпитача закључује се да су садржајитеме Програма здравствено васпитних интервенција у предшколским установама прихватљиве и да подижу ниво знања предшколске деце из представљених области.
- Обзиром да медицинска сестра планира здравствено васпитне активности у предшколским установама, креира програме за реализацију здравствено васпитних активности и спроводи и евалуира исте, да се закључити да медицинска сестра може спроводити здравствено васпитне интервенције у предшколским установама.

Предлог мера за унапређење Програма за реализацију здравствено васпитних активности у предшколским установама на подручју Градске општине Обреновац

- 1. У наредном периоду посете предшколским установама ради реализације здравствено васпитних активности планирати и реализовати на основу сталне анализе броја већ одржаних активности, тј. предност дати предшколским установама у којима смо били мање присутни.
- 2. У наредном периоду посете предшколским установама ради реализације здравствено васпитних активности планирати и реализовати на основу сталне анализе здравствено васпитних садржаја-тема, тј. предност дати здравствено васпитним садржајима који су били мање заступљени.

- 3. У наредном периоду посете предшколским установама ради реализације здравствено васпитних активности планирати и реализовати на основу сталне анализе броја одржаних здравствено васпитних интервенција по извршиоцу, тј. подстицати извршиоце да у већем броју реализују здравствено васпитне активности у предшколским установама које су лоциране на њиховим микрорејонима.
- 4. Због сталног праћења и унапређења квалитета рада, новости у струци, и стручно методолошких упутстава потребно је најмање једном годишње , по окончању школске године или школског полугођа, на стручном састанку патронажне службе, урадити аналитички осврт на здравствено васпитне садржаје-теме и договорно донети одлуку о евентуалним изменама у здравствено васпитним садржајима-темама, у складу са препорукама струке.

- 5. Унапредити и поједноставити досадашње начине извештавања о одржаним здравствено васпитним интервенција, креирањем нове извештајне табеле, која би садржавала све параметре по којима се врши извештавање.
- 6. Унапредити сарадњу са наставним особљем и педагозима у предшколским установама, у смислу да подстицајно делују на предшколску децу, да им адекватно предоче значај спровођења здравствено васпитних активности у предшколским установама.

Предлог мера за унапређење Програма за реализацију здравствено васпитних активности у предшколским установама на подручју Градске општине Обреновац

- Усмереност ка здрављу, смањење и елиминација ризика који га нарушавају у животној средини као и у човековом понашању и развој партнерства за здравље су основа савремених здравствених и еколошких промотивних интервенција.
- Здрава окружења су кључна стратегија 21. века и основа промоције здравља и одрживог развоја, не само да би људи, посебно деца , били здрави, већ да могу да развију све своје потенцијале.

- Дом здравља у Обреновцу, треба да повећа свој допринос кроз переманентан здравствено васпитни рад, са становништвом у локалној заједници, првенствено рад са децом предшколског узраста, при чему би допринос високо образованих и едукованих медицинских сестара био значајан, посебно је значајно учешће медицинских сестара патронажне службе, уз потпору педијатријских сестара, дијететичара, физиотерапеута, стоматолошких сестара, гинеколошко-акушерских сестара, медицинских сестара Сл.за здравствену заштиту одраслих, санитарних техничара, средстава јавног информисања, и то кроз:

- Сарадњу са наставним особљем у предшколским установама, кроз увођење здравственог васпитања у наставне програме, и заједнички рад здравствених радника, и наставног особља, који ће допринети подизању нивоа здравствене културе и свести деце у предшколским установама. Децу предшколског узраста, кроз здравствено васпитне активности, треба научити значају очувања и унапређења здравља.
- У здравствено васпитном раду у предшколским установама, предшколску децу укључити у обележевање неких значајних датума из Календара здравља (пригодни цртежи). У сарадњи са предшколским установама, обележити, Март-месећ борбе против рака, 7. април Светски дан здравља, 20.мај - Дан здравих градова, 5. јун - Светски дан заштите животне средине,...

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

Закључак

- На основу анализе података из Статистичких извештаја за здравственоваспитни рад Дома здравља Обреновац, за период 1.1.2012.-15.06.2016., Дневника рада патронажне сестре и Протокола здравственог васпитања да се закључити да је Патронажна служба Дома здравља Обреновац у наведеном периоду више пута, у складу са Планом рада, за наведени период, посетила све предшколске установе-27 на подручју градске општине Обреновац. Програмом здравственог васпитања у предшколским установама обухваћено је 735 деце узраста од 5,5-7,5 година старости.
- На основу спроведене евалуације програма и усмених изјашњења деце и васпитача закључује се да су садржаји-теме Програма здравственоваспитних интервенција у предшколским установама прихватљиве и да подижу ниво знања предшколске деце из представљених области. Обзиром да медицинска сестра планира здравственоваспитне активности у предшколским установама, креира програме за реализацију здравственоваспитних активности и спроводи и евалуира исте, да се закључити да медицинска сестра може спроводити здравственоваспитне интервенције у предшколским установама.

Литература

- 1. Кекуш, Д.: Здравствено васпитање, Београд, 2006
- 2. Ракић, Д.: Здравствено васпитање, Београд, 2001
- 3. Шаренац, Д.: Здравствена нега у примарној здравственој заштити, Београд, 2011
- 4. Тијанић, М., Ђурановић, Д., Рудић, Р., Миловић, Љ.: Здравствена нега и савремено сестринство, Научна-Београд, 2002.
- 5. Бојковић, Н.: Здравствена нега у примарној здравственој заштити, Кодеф д.о.о. Београд, 2002
- 6. <http://www.zdravlje.com>
- 7. www.zdravlje.org.rs/publikacije/.../Dusanka%20Matijevic.